

МОДЕРНІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Державний податковий університет

Анотація. Розкрито сутність та структуру фінансової системи, визначено основні напрями удосконалення фінансової системи України задля забезпечення сталого економічного розвитку.

Ключові слова: фінансова система; фінансові ресурси; економічний розвиток

MODERNIZATION OF THE FINANCIAL SYSTEM AS A FACTOR OF ENSURING ECONOMIC DEVELOPMENT

Abstract. The essence and structure of the financial system are revealed, the main directions of improvement of the financial system of Ukraine for ensuring sustainable economic development are determined.

Keywords: financial system; financial resources; economical development

Посилення ролі фінансової політики у стимулюванні економічного зростання країни та визначення основних напрямів її реалізації на даному етапі розвитку набуває особливої значущості. З метою реалізації соціально-економічних пріоритетів розвитку країни важливим є підвищення якісного рівня функціонування фінансової системи. Слід зазначити, що фінансова система є об'єктивним елементом господарського механізму країни й органічною складовою економічної системи.

Економічну сутність фінансової системи можна представити як складову соціально-економічного розвитку, яка полягає у використанні та реалізації сукупності відповідних економічних заходів, механізмів фінансово-економічного регулювання у взаємозв'язку з стратегічними пріоритетами розбудови країни з метою забезпечення суспільних потреб, збалансованого, довгострокового розвитку національної економіки [1].

На даному етапі розвитку, в Україні фінансова система має внутрішню структуру, певні особливості притаманні лише їй. Вона складається із внутрішньої будови та організаційної структури. Внутрішня будова складається зі сфер та ланок, і представлена такими складовими: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси та фінансовий ринок (забезпечувальна сфера). До складу організаційної структури входять органи управління в сфері бюджету, контрольно-регулюючі, фінансові інститути та цільові фонди.

Поділ фінансової системи на окремі ланки – явище об'єктивне, зумовлене потребами економічного розвитку. Структура фінансової системи – динамічна і не може розглядатися в статичному вигляді. У процесі економічного розвитку вона може доповнюватися або деякі її ланки можуть відмирати.

На сьогодні можна виділити такі важливі риси фінансових систем:

- кожна ланка фінансових систем має властиві їй методи мобілізації коштів для створення фондів фінансових ресурсів та власні напрямки й методи їх використання;
- кожна ланка фінансової системи є відносно самостійною, має власну специфічну сферу застосування;
- між ланками фінансової системи існує тісний взаємозв'язок і взаємна обумовленість, кожна ланка може успішно функціонувати лише за досконалості й ефективності системи загалом;
- фінансова система держави досягає найбільшої ефективності лише тоді, коли налагоджена та законодавчо закріплена діяльність кожної її ланки;
- залежно від факторів, які впливають на організацію фінансів, насамперед на формування й використання фондів фінансових ресурсів, кожна ланка фінансових систем може поділятися на менші підрозділи.

Механізм управління фінансовою системою є засобом реалізації фінансово-бюджетної, грошово-кредитної, інвестиційної, соціальної складових економічної політики держави. Регулювання співвідношень фінансової системи має бути спрямоване на досягнення макроекономічної

збалансованості, стимулювання економічного зростання за рахунок використання інтенсивних факторів розвитку, підтримку високого рівня зайнятості, забезпечення стабільного рівня цін, підвищення реальних доходів населення, посилення соціальної справедливості, зменшення диференціації розмірів одержуваних доходів населення.

Об'єктивним атрибутом фінансової системи є фінансові ресурси, вони становлять 80 і більше відсотків від обсягу ВВП країни. Ці кошти перебувають у постійному русі, вони обслуговують процес створення, розподілу й використання матеріальних та духовних цінностей у суспільстві, забезпечуючи необхідні темпи розвитку й пропорції щодо рівня зростання добробуту кожного громадянина.

Провідна роль у фінансовій системі держави належить підсистемі фінансів підприємницьких структур. У підприємницьких структурах зосереджені значні фонди фінансових ресурсів, проте в розрізі окремих підприємств кошти розміщені нерівномірно, тому можливості їх розширення й розвитку неоднакові [2].

Фінансова система повинна бути гнучкою, динамічною, саморегульованою. Держава повинна знайти оптимальний підхід до реструктуризації, керувати розвитком і забезпечувати стабільність всієї системи [3]. Нині ситуація ускладнюється різким зростанням цін на товари і послуги, видачею заборгованості населенню, що стало причиною чергової інфляції.

Удосконалення фінансової системи України має ґрунтуватися на забезпеченні фінансової безпеки, зміцненні фінансової самодостатності її інститутів, фінансовій інтеграції України у світове співтовариство через активізацію її участі в діяльності міжнародних фінансових організацій на рівних з іншими країнами правах.

Удосконалення фінансової системи України можливе через здійснення комплексу таких заходів:

- чіткий розподіл фінансових ресурсів між центральними та регіональними органами влади як на стадії їх формування, так і у процесі їх використання;
- розширення функцій, прав і можливостей регіонів з підвищенням їх відповідальності за результати діяльності;
- перегляд витратної частини бюджету (зокрема, відмова від фінансування більшої частини виробничого сектора, особливо за тими напрямками, де є зацікавленість приватного капіталу);
- перегляд політики надання субсидій у напрямку їх скорочення, за винятком пріоритетних галузей (наприклад, сільського господарства);
- формування необхідних централізованих резервів для їх використання замість залучення емісійних кредитів;
- чітка організація діяльності державного казначейства з метою контролю за надходженням коштів та їх цільовим використанням.

Не менш важливою умовою покращення стану фінансової системи України у контексті глобалізаційних процесів є досягнення стійкості національної грошової одиниці, що стає можливим при позитивному сальдо між доходами та витратами країни на зовнішньому ринку [4].

Таким чином, в умовах посилення євроінтеграційних процесів важливим завданням є реформування вітчизняної фінансової системи з метою забезпечення макроекономічної стабільності та стимулювання економічного зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кравець В. І. Основні напрями фінансової політики в умовах економічних перетворень. *Економіка та держава*. 2018. № 9. С. 55–60
2. Євенко Т.І. Вплив фінансової системи на темпи й пропорції розвитку економіки. *Економіка, фінанси, та управління: аспекти інноваційного розвитку*. 2021. №2. С. 75-79
3. Шлапак О. В. Державні фінанси України в сучасних умовах: проблеми стабілізації та антикризового управління. *Фінанси України*. 2014. № 4. С.7–31.
4. Slatvinska M., Belinska Y., Vodolazska O., Nakonechna H., Ruzhytskyi I., Koliada T. The model of the impact of changes in the national currency on key macroeconomic indicators in the face of uncertainty. *International Journal of Management (IJM)*. Volume 11, Issue 5, May 2020, pp. 908-919.

Коляда Тетяна Анатоліївна – к.е.н., с.н.с., доцент, в.о завідувача кафедри публічних фінансів, Державний податковий університет, Ірпінь, e-mail: t.a.koliada@gmail.com

Пустіва Вікторія Олегівна – здобувачка (другого) магістерського рівня вищої освіти, Державний податковий університет, Ірпінь, e-mail: vika_mamaliga@ukr.net

Koliada Tetiana A., candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor, Acting Head of the Department of Public Finance, State Tax University, Irpin, e-mail: t.a.koliada@gmail.com

Pustiva Viktoria O., applicant for the (second) master's degree in higher education, State Tax University, Irpin, e-mail: vika_mamaliga@ukr.net